

در ژرفای واژه‌ها

درخت زبان پارسی را از نو برویانی‌م

(بخش یکم، دوم و سوم)

نوشته‌ی: دکتر ناصر انقطاع

سرشناسه : انقطاع، ناصر، ۱۳۱۰ -
 عنوان و نام پدید آور : در ژرفای واژه‌ها (بخش یکم، دوم و سوم) / ناصر انقطاع
 مشخصات نشر : تهران: فردوس، ۱۳۹۱.
 مشخصات ظاهری : ۸۴۸ ص. جدول. نمودار.
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۳۲۰-۵۰۸-۹
 وضعیت فهرست نویسی: فیبا
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : فارسی -- واژگان - ریشه شناسی.
 موضوع : فارسی -- تاریخ.
 موضوع : فارسی -- مقاله‌ها و خطابه‌ها.
 رده‌بندی کنگره : ۱۳۹۱ د ۴۸ الف / PIR ۲۹۲۱
 رده‌بندی دیویی : ۴۲۴
 شماره کتابشناسی ملی: ۲۸۴۳۵۰۸
 تاریخ درخواست : ۱۳۹۱/۰۴/۲۵
 تاریخ پاسخگویی : ۱۳۹۱/۰۴/۲۷
 کد پیگیری : ۲۸۴۲۸۸۴



انتشارات فردوس
 انقلاب، خیابان دانشگاه تقاطع نظری کوچه میرهادی پلاک ۲۲ طبقه اول. تلفن ۶۶۴۱۸۸۳۹-۶۶۴۶۹۳۳۸



در ژرفای واژه‌ها (بخش یکم، دوم و سوم)

دکتر ناصر انقطاع

چاپ سوم: تهران - ۱۴۰۳

۳۰۰ نسخه

همه حقوق محفوظ است.

شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۳۲۰-۵۰۸-۹ ISBN: 978-964-320-508-9

www.ferdosbook.com

فهرست مطالب

۱۳	بخش یکم
۱۴	سرآغاز
۱۷	پیش از خواندن
۱۹	زبان فارسی
۲۳	بخش نخست
۲۴	«زبان»، پیدایی و دگرگونی‌های آن
۵۷	پارسی برای ما تنها يك «زبان» نیست.
۸۱	بخش دوم
۸۲	با «زبان» خود، چه کرده‌ایم
۸۹	زبان باید روا، رسا، پاك و ساده باشد.
۹۳	بخش سوم
۹۴	کاستی‌ها و ناهنجاری‌هایی که در زبان پدید آورده‌ایم.
۹۶	شاخه‌های شکسته‌ی زبان را از نو برویانیم.
۱۰۰	«نام» ما شناسنامه‌ی فرهنگی ما
۱۰۶	واژه‌های «پارسی» هیچگاه نمی‌شکنند.
۱۱۲	گذشته‌ی ما از «کجا» است و از چه نازش‌هایی می‌بریم؟
۱۲۲	«چامه» در زبان پارسی
۱۲۸	اندکی درباره‌ی کارواژه (مصدر)ها
۱۳۴	آیین‌نوروزی و آلودگی واژه‌ها
۱۳۹	چگونه زبان‌مان را بیالاییم؟
۱۴۵	بخش چهارم

۳۳۰	 واژه‌نامه‌های پارسی
۳۳۵	 در پهنه گسترده‌ی چامه‌های ایرانی
۳۳۹	 «شُد» یا «شَد»
۳۴۲	 «پارسی» در «تازی»
۳۸۴	 واژه‌های پارسی، در قرآن
۳۸۶	 در ژرفای واژه‌ها
۳۹۰	 سهم، ترس
۳۹۲	 جالیز - پالیز
۳۹۴	 این چنین - آن چنان
۳۹۶	 «انگشتی»، «انگشتَر»، انگشت‌ترین
۳۹۸	 اوباش، اوباشان
۴۰۰	 اکنون، اینک
۴۰۳	 شاه، پادشاه، شاهنشاه
۴۰۷	 بروت، سبیل
۴۰۹	 روانشناسی - روانشناختی!
۴۱۳	 افکار - افکار
۴۱۵	 انتر، عنتر
۴۱۷	 گرگ باران‌دیده، گرگ بالان‌دیده، گرگ پالان‌دیده
۴۲۰	 «تاریخ» پارسی است یا تازی یا از زبانی دیگر؟
۴۲۳	 «مان» واژه، پسوند، کارواژه (مصدر)
۴۲۸	 سپاهان - اصفهان
۴۳۲	 اورمیه، ارومیه، رضاییه
۴۳۴	 «اهواز»
۴۳۷	 ریشه‌ی واژه‌ی «اسفراین»
۴۳۸	 ریشه واژه اردبیل

۴۴۱	ریشه‌ی واژه‌ی «آغا جاری»
۴۴۳	ریشه‌ی واژه‌ی «آشتیان»
۴۴۴	«کاشمر» تاریخ و ریشه‌ی آن
۴۴۷	ریشه‌ی واژه‌ی «چاه‌بهار» یا «چاه‌بهار»
۴۴۹	«تورژ»، «تبریز»
۴۵۳	بندر
۴۵۵	«کاغذ»
۴۵۷	کرکس - لاشخور
۴۵۹	«آراستن» و «پیراستن»
۴۶۲	اوستا
۴۶۷	واژه‌ها چگونه ساخته می‌شوند؟
۴۷۱	حضرت، جناب، عتبه
۴۷۴	«گردیدن» - «شدن»
۴۷۸	«گزاردن»، «گزاردن»
۴۸۴	برگ
۴۸۶	حسب الفرموده! دستور العمل!
۴۸۸	«یزد»، «یزدان»
۴۹۱	«هوده، بهره، بخش، پاره»
۴۹۴	«غلت»، «غلط»
۴۹۶	نگاشتن - نوشتن
۴۹۸	«تاش»
۵۰۱	«تشت»، «تشتك»
۵۰۵	«حواله» یا «هوله»
۵۰۷	دود نکنید!
۵۰۸	بان - بُن - بام - بین - بنا - بانی

- زبان پارسی یکی از چهار زبان کلاسیک گیتی ۶۳۹
- تاریخ دگرگونی روش‌های نوشتاری و چامه‌سرایی در زبان پارسی ۶۴۱
- بخش ۲: وندها در زبان پارسی ۶۶۹
- وندها در زبان پارسی: پیشوند، میان‌وند، پسوند ۶۷۰
- بخش ۳: نمونه‌ای از ریزه‌کاری‌های زبان پارسی ۶۹۱
- بررسی سه خط از چامه‌های حافظ ۶۹۲
- بندواژه‌ی «و» و بازی‌های آن در دستور زبان پارسی ۶۹۷
- کارواژه‌ی «توانستن» و کاربردهای آن ۷۰۲
- بخش ۴: در ژرفای واژه‌ها ۷۰۵
- آناهیتا. آناهیت. آناهید. آناهید. آیتا ۷۰۶
- ارج. ورج. ارز. ارژ. ۷۰۸
- اردشیر - ارتخشیر ۷۱۳
- بررسی واژه‌ی ایلام ۷۱۶
- ریشه‌ی واژه‌ی «بابل» ۷۱۸
- ریشه‌ی واژه‌ی بجنورد ۷۲۰
- ریشه‌ی واژه‌ی بحرین ۷۲۱
- بروجرد ۷۲۳
- «بستام» ۷۲۶
- بررسی واژه «بلوچستان» ۷۲۸
- بندر انزلی (غازیان) ۷۳۰
- بررسی واژه‌ی بندر دیلم ۷۳۴
- بررسی واژه‌ی شهر بیدخت ۷۳۶
- بیس - تون BIS-TUN است یا «بی‌ستون» BI-SOTUN؟! ۷۳۸
- پاسارگاد - پارسه گرد - پارساگد ۷۴۰
- پول - پول در جهان و در ایران چگونه پیدا شد؟ ۷۴۱

۷۴۸	تالش (هشت پر)
۷۵۰	تسلیت
۷۵۱	تفرش
۷۵۳	تلنگر - تلنگل
۷۵۵	تن آسایی - تن آسانی
۷۵۷	جفّه، جیغه
۷۵۸	چاپ، چاو
۷۶۰	چنانکه، چنانچه
۷۶۲	خلبان، خله بان
۷۶۴	داد، دات
۷۶۷	داریوش
۷۷۲	دجله، آروند
۷۷۴	دماوند
۷۷۶	دُمبک، تنبک، ضرب
۷۷۸	رذل - اراذل
۷۸۰	زردشت، زرتشت، زراتشت، زردهشت، زَره تشت، زارتشت
۷۸۳	سوگند (خوردن) آو و نت سوکنتا
۷۸۶	صوفی، صوفیان، صوفیه، تصوف
۷۸۸	عیار، ادیبیار، ایّار «گروه جوانمردان»
۷۹۰	غده، غنده، غندچه، غنچه
۷۹۲	فرنگ، فرنگی
۷۹۵	قاتق، ناخورش، ترنانه
۷۹۷	کشکول؟
۷۹۹	کف!
۸۰۱	کلیله دمنه

۸۰۴	ریشه و معنای واژه کورش
۸۲۴	کهکشان!
۸۲۶	گن. گین. آگین
۸۲۸	گیتی. جهان. کیهان. گیتا. گیهان
۸۳۲	مَهَسْتی؟ MAHASTI
۸۳۴	ناهار - تهار
۸۳۷	نوش
۸۴۱	نوکر، نوکار، چاکر
۸۴۴	هخامنش
۸۴۶	بُن‌مایه‌ها